

ISK Rootz

Urban dance, rap, capoeira, (...) en theater voor ISK-leerlingen

ISK ROOTZ is een cultureel-educatief lespakket voor de Internationale Schakelklas (ISK) van het Canisius College in Nijmegen. Op de ISK wordt de eerste opvang verzorgd voor leerplichtige anderstalige leerlingen tussen 12 en 18 jaar. Na de ISK stromen de leerlingen door naar het voortgezet onderwijs of naar het beroepsonderwijs. Het lespakket ISK ROOTZ is ontwikkeld en wordt verzorgd door NEW ROOTZ, een sociale onderneming die zich richt op participatie en talentontwikkeling van jongeren. Iedere woensdagmiddag krijgen de leerlingen les in urban dance, zang, rap, capoeira, theater, Indiase dans en wereldpercussie. Het project is volledig geïntegreerd in het lesrooster en bevat het hele schooljaar lang twee lesuren per week.

Keuze voor een discipline

Dit is het tweede schooljaar dat NEW ROOTZ en de ISK van het Canisius College samenwerken. De leerlingen maken aan het begin van het schooljaar, door een carroussel van proeflessen, kennis met de verschillende kunstdisciplines. Daarna maken ze een keuze voor de discipline waarin ze zich de rest van het schooljaar gaan specialiseren. 'Eigenlijk gebeurt het nooit dat een leerling het echt niet leuk vindt,' vertelt zangdocente Hester Gorter. 'Soms wordt een leerling halverwege het jaar geplaatst, of wordt hij overgeplaatst omdat hij bijvoorbeeld een blessure heeft en niet meer mee kan doen met dans. Dan is de groep al gevormd en moeten ze erg wennen. Maar ze maken zelf hun keuze, ze kiezen iets dat ze echt leuk vinden om te doen en wat ze graag willen leren.'

Veel kinderen komen met een vastomlijnd idee naar de eerste bijeenkomst. Maar na de proeflessen veranderen ze wel eens van mening. Saron (16 jaar, Eritrea) en Damilola (17 jaar, Nigeria) vertellen dat ze zeker wisten dat ze voor dans (hiphop) zouden kiezen. 'Wij dacht eerst: wij gaan naar hiphop, maar toen wij was daar, wij zeggen nee, dit is niet van ons' - Waarom niet? 'Wij kunnen niet samen dansen, wij dansen alleen. Wij proberen dat te doen, maar het lukt

niet.' 'Dansen doe je met je lichaam, ieder moet zijn eigen dans doen. Bij zingen, dat doe je met je voice, dat kan samen, want je bent dan toch jezelf. Als iemand is goed, of niet goed, dat is samen toch mooi.'

Als de oorlog komt, mag ik dan bij jou?

Het doel van de ISK is het verhogen van het taalniveau, om uiteindelijk de leerlingen door te laten stromen naar het reguliere Nederlandstalige onderwijs. Het project van NEW ROOTZ heeft tot doel de leerlingen te laten kennismaken met kunst en cultuur in de breedste zin van het woord, maar vooral om leerlingen zichzelf en hun talenten te laten ontwikkelen. De taal speelt ook bij ROOTZ een belangrijke rol. 'Wij zingen in Nederlands,' vertelt Saron, 'bijvoorbeeld van MAG IK BIJ JOU van Claudia de Breij.' Ze zingt een stukje 'als de oorlog komt en ik dan moet schuilen, mag ik dan bij jou?'. 'Dan je moet snap, je moet begrijp, want je moet je gevoel uitzingen.'

Soms worden er ook liedjes in de eigen taal of in het Engels gezongen, vertelt zangdocent Hester Gorter, maar de voertaal in de les is Nederlands en de leerlingen moeten ook echt met de tekst aan de slag. Het gaat verder dan even een liedje zingen.

Eigenlijk ik denk in theater, wij leren hoe kan wij iets doen om andere mensen kan lachen. Iets doen dat lijkt op een grapje

Theater en dans

Ook – of misschien vooral – bij theater is de taal belangrijk. Docent Job ten Berge vertelt dat hij in het begin erg moest wennen aan de taalbarrière. ‘Ik had mijn eerste les goed voorbereid, ik begon enthousiast. ‘Ga allemaal in een kring staan’, zei ik. De leerlingen bleven stilstaan, keken mij vragend aan. Eerst snapte ik niet zo goed waarom er niets gebeurde, tot er een leerling vroeg: ‘Kring? Wat is kring?’

Job vertelt dat er veel spraakverwar- ringen zijn. ‘En dat is goed’ benadrukt hij, ‘de leerlingen zijn erg enthousiast, ze gaan er helemaal in op. Vaak doen ze dingen die totaal niet aansluiten bij de opdracht die ik gaf, maar dat geeft niet. Door de miscommunicatie ont- staat er wat nieuws, en dat is vaak erg mooi.’

Bij de Indiase dans speelt taal een minder grote rol. In een danszaal staan ongeveer vijftien meiden in een kring. De meesten zijn jong, dragen lange rokken en een hoofddoek. Er wordt mij gevraagd geen foto’s te ne- men. Kihoro Ngugi, de (mannelijke) projectcoördinator van NEW ROOTZ die mij deze middag rondleidt, gaat niet mee naar binnen. Er is bewust gekozen om in deze workshop geen jongens toe te laten. De meiden die voor deze workshop kiezen zijn vaak erg kwetsbaar. Ze zijn vrijer in hun dans en beweging, wanneer er geen mannen of jongens bij zijn.

Ik mag wel naar binnen en een deel van de workshop zien. Na de war-

ming-up klappen de meiden blij, ze zijn trots op zichzelf en op elkaar. Dan begint er een nieuwe dans. Ze beginnen vanuit een tableaux vivant, het stilstaan valt hen zwaar. Ze duwen en giechelen. Zodra de muziek start geven ze zich vol overgave aan de dans, die zowel vrolijk als ontroerend is.

Op de gang is Kihoro Ngugi (pro- jectcoördinator) in gesprek met een meisje dat zich niet goed voelt en naar huis wil. Ook Ricardo Nascie- mento (projectleider) is regelmatig bezig met het oplossen van kleine problemen. ‘Waar was je vorige week?’ vraagt hij een Poolse jongen, om zich daarna met zijn volle aan- dacht te richten op een ruzie tussen twee meiden. ‘Ik ga wel even met haar praten, komt goed!’

Hoewel ISK ROOTZ zich buiten de school afspeelt (de zeven workshops worden over verschillende locaties in de stad gegeven), is het geen buiten- schoolse activiteit. Het is een ver- plicht vak, net als wiskunde en Ne- derlands en de aanwezigheid weegt net zo zwaar als bij andere lessen. Ben je er niet, dan ben je aan het spijbelen en volgt er een straf. De leerlingen worden veel en direct aangesproken op hun gedrag, zowel tijdens de lessen als daarbuiten.

Competenties

De leerlingen werken niet alleen aan het vaardiger worden in hun kunst- discipline, ze werken ook aan compe- tenties. Deze zijn onderverdeeld in Sociale en burgerschapscompetenties, Communicatie & lerend vermogen, Cultureel bewustzijn/expressie en Discipline. Twee keer per jaar beoor- delen de leerlingen zichzelf op de verschillende competenties.

‘Wij heb een keer gedaan, over hoe vind jij de les, hoe vind jij over jou zelf, de hele klas, de leraar. En jij moest zeggen wat kan je goed, wat niet,’ vertellen Marzila (16 jaar, Af- ghanistan) en Nasser (17 jaar, Afgha- nistan). Zij volgen allebei theaterless- en en vinden het vooral belangrijk dat ze een rol leren spelen. Nasser vond het in het begin erg moeilijk om te doen alsof hij iemand anders was. Nu gaat het hem erg makkelijk af. Hij doet, tot groot vermaak van zijn klas- genoten, ook vaak docenten van de ISK na. Hij is zelf fan van de Lama’s en Najib Amhali. Hij heeft theater gekozen omdat hij een goed gevoel krijgt als hij andere mensen kan laten lachen.

Dat geldt ook voor Marzila. ‘Eigen- lijk ik denk in theater, wij leren hoe kan wij iets doen om andere mensen kan lachen. Iets doen dat lijkt op een grapje,’ vertelt zij. ‘Ik wil alle mensen blij zijn, als iemand verdrietig ik kan iets doen dat hij of zij kan lachen.’

De pauze is afgelopen. In het theater- lokaal hoort Marzila dat ze een van de hoofdrollen in het eindtoneelstuk krijgt. ‘Jij heet Skype,’ vertelt docent Job, ‘en jouw beste vriendin heet Twitter.’

Barbara Klomp

Voor meer informatie:

www.canisiuscollege-isk.nl/Akker- laan/Buitenlesactiviteiten/ISK- Rootz.asp?c=Buitenlesactiviteiten& s=ISKRootz

www.newrootz.org/isk-rootz

